

КРЪГЛА МАСА „БЪЛГАРИСТИКАТА В УНГАРИЯ ДНЕС – МЕЖДУ ТРАДИЦИЯТА И НОВАТА ОПИТНОСТ НА ДИГИТАЛНАТА ЕРА“

Весела Ганева

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

На 03.06.2024 г. в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се проведе кръгла маса на тема „Българистиката в Унгария днес – между традицията и новата опитност на дигиталната ера“. Събитието се реализира благодарение на екипа, работещ по Националната научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“, с ръководител проф. д.ф.н. Любка Липчева-Пранджева. Организираната Кръгла маса е третото събитие от поредица подобни инициативи, заложи в програмната дейност на екипа по проекта. Целите на програмата „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ са да се установи устойчив диалог с европейските университети, в които се преподават български език, литература и култура, за да се обсъдят трудностите, пред които са изправени преподавателите там и да бъдат предложени конкретни решения за популяризиране и подпомагане на дейността им. Програмата предвижда финансово подпомагане на научната продукция на специалисти българисти в чужбина; разработване на таргетиран магистърски и докторантски програми; инвестиция в научни пособия, помагала и създаването на дигитален портал за българистиката, който да отговаря на потребностите на преподаватели, докторанти и студенти. Важна част от заложените в програмата идеи е привличането на млади учени, както и на утвърдени преподаватели, които да разработват свои проекти, свързани с развитието на българистиката.

Кръглата маса беше открита от декана на Филологическия факултет проф. д.ф.н. Константин Куцаров, който изрази своята подкрепа за членовете на екипа и важността на дейностите по Програмата. Той припомни на присъстващите, че българистиката в Унгария има многогодишна традиция, и призова за продължение на успешното сътрудничество.

Ръководителят на екипа на Пловдивския университет проф. д.ф.н. Любка Липчева-Пранджева обобщи свършената до момента работа, акцентирайки върху контактната мрежа между българистите – посока, по която екипът на

Пловдивския университет работи от началото на дейността си. Тя сподели с присъстващите, че моделът на работа се основава на диалогичност на всички равнища. Проф. Липчева представи пред аудиторията постиженията на екипа, сред които се откри работата с млади учени. Тя посочи, че до този момент четирима докторанти от Виена, Варшава, Лодз и др. са имали възможност да специализират в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и да публикуват свои научни разработки. Ръководителят на проекта изброи и вече състоялите се интердисциплинарни семинари от утвърдени българисти – преподаватели от различни европейски учебни заведения, като Илияна Кръпова, Георги Минчев, Хана Гладкова и други. Проф. Липчева илюстрира идеите на екипа, включени в новата опитност за дигитализация, и запозна присъстващите с интересните възможности за създаването на интерактивна виртуална карта, която да свързва всички хора по света, които имат интерес към българистиката.

Ръководителят на проекта припомни, че организирането на кръглите маси е шанс да се популяризира българският език и да се създаде трайно сътрудничество, което да предизвика интерес във веригата на поколенията, без компетенциите да се прекъсват. Проф. Липчева даде за пример дейността на колегите в Унгария и изрази своята благодарност към присъстващите преподаватели, които развиват в продължение на много години българистиката в Будапеща и Сегед.

Първият гост д-р Мария Дудаш представи пред аудиторията презентация на тема „Българската филология в Университета „Лоранд Йотвъош“ в Будапеща“. Тя разказа накратко за спогодбата за сътрудничество между България и Унгария, датираща от 1947 г. Д-р Дудаш обясни актуалната ситуация на преподаване на българския език в учебните програми на Университета. В бакалавърските програми българският език се изучава като профил заедно с българска литература към специалност „Славистика“. Същевременно той може да бъде избран и от други специалности в други факултети.

Д-р Дудаш разказа на присъстващите за интересната инициатива, наречена *Пътуваща конференция*. Тя обикновено се организира през месец септември, когато всеки член на катедрата пътува в различни градове в Унгария и представя своите разработки, свързани с българския език и българската култура. Д-р Дудаш подчерта, че ежегодно в продължение на над десет години се организира международна конференция за млади слависти.

Д-р Моника Фаркаш Барати, преподавател от Сегедския университет в Унгария, разказа за интереса към изучаване на български език от страна на студентите и за развитието на дисциплината през годините. Тя постави акцент върху първия открит лекторат по български език през 1980 г. Откри наличието към момента на бакалавърски, магистърски и докторски програми, в които присъства изучаването на български език. Д-р Барати представи под-

робна програма по изучаване на дисциплини в бакалавърската програма, като например: упражнения по българска граматика, развитие на комуникационни умения, четене и писане, история на българската литература и култура, както и изучаване на съвременен български език (фонетика, морфология, синтаксис) и други. В магистърската програма са допълнени като надграждащи дисциплини история на българския език, старобългарски и други. Студентите в Сегедския университет имат възможност да започнат обучението по българския език от различни нива: български език за начинаещи, български език за напреднали. Д-р Барати разказа и за интересни инициативи, които катедрата организира, като научния форум „Българистични четения в Сегед“, Дни на българската култура (част от ежегоден културен фестивал), на които има фотоизложби, концерти, литературни вечери, прожекция на филми и други мероприятия.

Д-р Григор Григоров, дългогодишен лектор по български език в Минск, Букурещ, Сегед и други европейски градове, благодари на организаторите на проекта за провеждането на тази кръгла маса и изрази мнението, че не са много възможностите за диалог между различните университети, съхраняващи българистиката. По неговите думи висшите учебни заведения, в които се преподава български език и литература, са острови, свързващи нашия език и култура със света.

След интригуващото представяне на гостите дойде време за дискусията, в която се включиха гости и членове от проекта ННП „Българистика“ от Пловдивския университет. Доцент д-р Ани Кемалова изказа своите благодарности към унгарския екип и зададе интересния въпрос от какво е провокиран изборът на студентите да изучават български език, дали те имат български корени, или не. Моника Барати отговори, че в много голям процент от случаите не става дума за второ, трето поколение българи, а за унгарци, които намират нашия език за екзотичен и интригуващ. Тя обясни, че българите, които са родени в Унгария, посещават неделни училища и не проявяват особен интерес към университетско обучение по майчиния си език.

Деканът на Филологическия факултет проф. д.ф.н. Константин Куцаров отправи въпросите си към д-р Мария Дудаш във връзка със защитените от унгарското правителството специалности, сред които попада и българският, а също и за метода на преподаване на българистичните дисциплини. Д-р Дудаш разясни, че винаги се използва език посредник, в случая унгарски, без който преподаването е затруднено, тъй като студентите недоразбират и много бързо губят интерес. Д-р Моника Барати допълни, че граматиката основно се преподава на унгарски, а избягването на език посредник е възможно на по-високите нива (B1, B2).

В обсъждането на важните въпроси на перспективата за развитието на българистиката в чужбина освен гостите от Унгария и членовете на екипа

(проф. Любка Липчева-Пранджева, доц. Ани Кемалова, доц. Фани Бойкова, доц. Соня Александрова, д-р Борислава Петкова и др.) се включиха и много от присъстващите на Кръглата маса, които имат отношение към темата, в това число и преподаватели от Департамента за езиково и специализирано обучение на Медицинския университет – Пловдив. Те споделиха конкретни проблеми от опита си и поискаха съвет от гостите от Унгария, които предложиха интересни идеи за разрешаването на казусите. Екипът на Пловдивския университет по ННП „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ планира до края на 2024 година да бъде организирана още една кръгла маса – през есента, както и да се продължи диалогът между членовете на проекта и представителите на други чуждестранни университети, за да се постигне устойчивост при обмена на идеи и практики между българистите зад граница и тези в България, които споделят една обща мисия.

**ROUND TABLE “BULGARIAN STUDIES
IN HUNGARY TODAY – BETWEEN TRADITION
AND THE NEW EXPERIENCE OF THE DIGITAL AGE”**

✉ **Dr. Vesela Ganeva**

ORCID iD: 0000-0002-5180-1567

Department of Comparative Literature

University of Plovdiv

14, Tsar Asen St.

Plovdiv, Bulgaria

E-mail: veselaganeva@uni-plovdiv.bg